

7-1198
(Gık154)

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610- 3857
Konu : Soru Önergesi

27 Aralık 2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) 28.11.10.2011 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1198-50403 sayılı yazı,
b) 01.12.2011 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/610-2-352/3938 sayılı yazı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazınız ile Başbakanlığa gönderilen ve İlgi (b)'de kayıtlı yazı ile Başbakanlıktan Bakanlığımıza gönderilen yazı ekinde yer alan Manisa Milletvekili Erkan AKÇAY'a ait 7/1198 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1 - Görüş 7/1198 (4 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Erkan AKÇAY
Manisa Milletvekili
Esas No : 7/1198

Ülkemiz Dünyanın 6 ncı büyük üzüm üreticisidir. Türkiye özellikle kuru üzüm dünya ticaret hacminden %50'ye yakın bir pay almakta ve kuru üzüm ihracatından son yıllarda 400 milyon doların üzerinde gelir sağlamaktadır. 2010 yılında 211 bin ton çekirdeksiz kuru üzüm ihraç edilerek 422 milyon dolarlık döviz sağlanmıştır.

Ülke açısından önemi büyük olan çekirdeksiz kuru üzüm, Manisa ili açısından da önem arz etmektedir. Ülkemizde üretilen kurutmalık üzümün yüzde 86'sı Manisa'da üretilmektedir. Bağcılık Manisa'da 57.000'i aşkın aileye istihdam olanağı sağlamaktadır. Bunun yanında üretim sonrasında; iç ve dış pazarlama sırasında değişik aşamalarda, ülke içinde çeşitli kuruluş ve kişilerin uğraşı alanına girmesi yönünden de ekonomik önemi bulunmaktadır.

TEKEL'in içki bölümü önceki yıllarda rekolte fazlalığında yaş üzüm alarak, kuru üzüm fiyatlarının düşmesini engellerken, özelleştirildikten sonra ilk ürün alımlarında içki fabrikaları yaş üzümü fiyatının %23 daha düşüğüne almıştır. Kuru üzüm ticaretinde en büyük alıcı ve piyasayı regüle edici konumda olan TARIŞ ise yeniden yapılandırma süreci sonrasında kaynak yetersizliğinden piyasayı regüle edecek bir alım gerçekleştirememektedir. Kaynak yetersizliği TARIŞ'in özellikle stok maliyetini yüklenmesini zorlaştırmaktadır. Arz fazlası oluşan yıllarda piyasa fiyatları, Tariş'in alım fiyatlarının oldukça altına düşmektedir.

Bağlarda özellikle bakteriyel ve virüs hastalıklarına karşı en etkin yöntem temiz ve sağlıklı fidan kullanımıdır. Ancak aşılı asma fidan üretimi talebi karşılamamaktadır. Ayrıca üzüm üreticilerine verilen gübre, mazot destekleri de yetersizdir. Ülkemizde aşırı oranda yükselen maliyetlerle üzüm üreticilerinin AB ve ABD'deki yüksek miktarda destek alan üzüm üreticileriyle rekabet etmesi mümkün değildir.

Çekirdeksiz üzümdeki rekolteye bağlı olarak arz talep dengesinin bozulması, üreticilerimizi mağdur etmekte, çiftçi maliyetinin altında ürün satmak zorunda kalmakta veya ürün toplanmadan bağda kalmaktadır. Bu nedenle üzüm üretiminde zaman zaman oluşan arz fazlalıkları konusunda alternatif tüketim imkânları geliştirilmelidir.

Ürünün serbest piyasada fiyatının oluşabilmesi için çok fazla alıcı ve satıcının bir arada bulunması gereklidir. Bunun için ürün ihtisas borsaları oluşturulmalı ya da mevcut borsalara işlerlik kazandırılmalı, ticaret borsaları tescil kurumu olmaktan çıkarılmalıdır.

Çoğunlukla yerde veya örtü üzerinde kurutulan üzümlerde ihracat esnasında temizlik en büyük problem olmaktadır. Ayrıca üzümlerdeki ilaç kalıntıları ihracatta sorun çıkarmaktadır. Ambalajlamada özellikle en büyük pazarımız olan AB standartlarına uyum göstermek için çalışmalar yapılmalıdır.

Ürün pazarlamasında ve serbest piyasada oluşan fiyata en olumsuz etki kaçak yollarla gelen üzümler sebep olmaktadır. Kaçak üzümler Türk üzümünün içine karıştırılarak yurt dışına satılmakta ve kalitemizi tehdit etmektedir.

Ülkemiz dünyanın 6. büyük üzüm üreticisidir. Özellikle çekirdeksiz kuru üzümde dünya liderliğini elde tutmaktadır. Ancak bu konuda kalitenin artması pazara uygun üretim yapılması, üretici geliriyle doğrudan ilişkilidir. Çekirdeksiz kuru üzümde AB benzeri bir depolama kuruluşunun oluşturulması ve depolama maliyetinin desteklenmesi gerekmektedir. Aksi halde piyasada yaş üzüm kuru üzüm fiyat dengesi herhangi birinin lehine değişmesi üreticinin ürünü o yönde değerlendirmesine sebep olmaktadır.

Türkiye sofralık ve çekirdeksiz kuru üzüm ihracatı

Yıllar	Üzüm		Ç.Kuru Uzum	
	Miktar (ton)	Değer (1000\$)	Miktar (ton)	Değer (1000\$)
2005	112.780	66.181	222.135	237.334
2006	347.926	192.826	239.469	290.872
2007	259.216	168.626	239.248	323.680
2008	586.850	527.242	196.759	355.241
2009	194.270	128.874	258.019	406.078
2010			210.781	422.470

Kaynak: EİB

Bu kapsamda;

SORU 1) Üretim bölgesi Manisa olmak üzere, ülkemizin önemli bir tarımsal üretim ve ihracat kapasitesini oluşturan kuru üzüm ve yaş üzümü desteklemeyi düşünüyor musunuz?

SORU 2) Üzüm üreticilerinin mevcut sıkıntıları karşısında hükümet olarak ne gibi tedbir almayı düşünüyorsunuz?

SORU 3) Çekirdeksiz kuru üzümde AB benzeri bir depolama kuruluşu oluşturmayı ve depolama maliyetini desteklemeyi düşünüyor musunuz?

CEVAP 1-2-3) Avrupa Birliği mevzuatına uyum çalışmaları çerçevesinde, hazırlanan Bağcılık Yönetmeliği 30.12.2006 tarih ve 26392 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu Yönetmeliğin 12. maddesi gereği “Bağcılık Komitesi” yılda en az iki kez olağan gerektiği zamanlarda olağanüstü olarak toplanmakta ve bağcılık konusundaki mevcut ve acil olan konuları tartışarak Bakanlığımız ve bağcılıkla ilgili kurum ve kuruluşlarca değerlendirilmek üzere gerekli raporları düzenlemektedir. Bağcılık Yönetmeliği çerçevesinde 1(bir) dekar üzeri olan bağ alanları için 2007 yılından itibaren beyanname alınmaya başlanmış ve 2007-2011 yılları arasında yaklaşık 190.706 hektar bağ alanı (ÇKS) Çiftçi Kayıt Sistemine kaydedilmiştir. Ayrıca, kayıt altına alınma çalışmaları devam etmektedir. Mevcut bağ alanımız TÜİK’in 2011 rakamlarına göre 4.840.728 dekar ve üretim miktarımız ise 4.296.856 Ton’dur.

Bağ tarımı ile uğraş gösteren çiftçilere verilen destek ve teşvikler aşağıda belirtilmiştir;
Sertifikalı/Standart Fidan Kullanım Desteği: Avrupa Birliği içerisindeki rekabet gücümüzü arttırmak amacıyla, sertifikalı fidan kullanarak ÇKS’ye kayıtlı olmak şartı ile en az 10 dekar alanda olmak üzere modern bağlar tesis eden çiftçilere; 2005 yılından itibaren sertifikalı fidan kullanım desteği ödemesi yapılmaktadır.

2009 yılı itibariyle sertifikalı fidanın yanında; standart fidan kullanarak bağ tesis eden çiftçilerimizde bu destek kapsamında değerlendirilmeye alınmış; standart fidan kullanımına 100 TL/da, sertifikalı fidan kullanımına ise 200 TL/da destek ödemesi başlatılmıştır.

2005 -2010 yıllarında toplam 24.834 da bağ tesis edilmiş olup, buna karşılık 4.2 Milyon TL. standart/sertifikalı fidan kullanım desteği ödemesi yapılmıştır.

Mazot Desteği: 2003 yılından itibaren üreticilere 500 dekara kadar olan arazileri için dekar başına mazot desteği yapılması kararı alınmış ve ÇKS'ye kayıtlı olmak şartı ile, DGD ödemesine hak kazanan tarımsal üretimle ilgilenen üreticilere dekar başına 3,9 TL ödeme yapılmıştır.

2004 yılında ÇKS'ne kayıt yaptırılan bağ üreticileri için dekar başına 5 litre mazot tüketimi esas alınarak dekar 1,5 TL ödeme yapılması uygun görülmüştür.

2006 yılında mazot destekleme ödemesi yapılmamıştır.

2007 ve 2008 yıllarında 1,8 TL/Da,

2009 yılında 2,925 TL/Da,

2010 3,25 TL/Da, mazot destekleme ödemesi yapılmıştır.

2011 yılında ise 2010 yılında ÇKS'ne kayıtlı olan çiftçilere 3,75 TL/Da, destekleme ödemesi yapılması planlanmıştır.

Gübre Desteği: Çiftçilere Kimyevi Gübre Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair 2005/9321 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'na göre, bağ alanlarına dekar 1 TL kimyevi gübre destekleme ödemesi yapılmıştır.

2007 yılında 1.43 TL/Da,

2008 yılında 1,55 TL/Da,

2009 yılında 3,825 TL/Da,

2010 4,25 TL/Da, destekleme ödemesi yapılmıştır.

2011 yılında ise 2010 yılında ÇKS'ne kayıtlı olan çiftçilere dekar başına olmak üzere 4,75 TL destekleme ödemesi planlanmıştır.

Toprak Analizi Desteği: Toprak analizi yaptıran üreticilerimize 2010 yılında 2,5 TL/da destekleme yapılmıştır. Aynı uygulamaya 2011 yılında da devam edilmiştir.

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi: 2006 yılında ulusal kaynaklarla başlatılan Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında, basınçlı sulama yatırımlarının yanında, modern ekim/hasat makineleri ile ürün işleme tesislerinin yatırım bedellerin %50'si hibe olarak karşılanmaktadır.

AR-GE Destekleri: Bakanlığımıza bağlı konu Araştırma istasyonları ile diğer bağlı kuruluşların bağcılık hakkında yapmış oldukları çalışmalar sonunda 7 (yedi) tanesi anaç ve 38 (otuz sekiz) tanesi çeşit olmak üzere Kamu ve özel sektör işbirliği ile 1993-2010 döneminde 45 yeni çeşit tescil edilmiştir.

TARSİM Tarım Sigortası Desteği: 2006 yılında ilk kez başlatılan Devlet Destekli Tarım sigortaları uygulamaları kapsamında, tabii afetlere karşı üreticilerimizin korunması amacıyla, sigorta poliçe bedelinin %50'si Bakanlığımızca karşılanmaktadır.

Tarım Danışmanlığı Desteği: Tarım danışmanlığı hizmetinden faydalanan üreticilere işletme başına 500 TL destekleme yapılmaktadır.

İhracat Desteği: 12.10.2010 tarih ve 2010/10 sayılı (GİZLİ P-KKK) kararı ile 1Aęustos- 31 Aralık 2010 ihracatı geręekleřtirilen taze üzüme ihracat iade miktarları 50 (elli) ABD Doları/ton (azami ödeme oranı %10), ihracat iadesi sağlanmışır.

Ayrıca çekirdeksiz kuru üzüm ihracatında ton başına 35(otuz beş) ABD Doları ihracat iadesi sağlanmışır.

Organik Tarım ve İyi Tarım Uygulamaları Desteklemeleri: 2009 yılında organik tarım ve iyi tarım uygulamaları geręekleřtiren çiftçilere dekar başına 18 TL destekleme ödemesi yapılmışır. Söz konusu desteklemeler için 2010 yılında da organik tarım uygulamaları yapan çiftçilere dekar başına 20 TL, iyi tarım uygulamaları yapan çiftçilere 15 TL/dekar ödemesi yapılacaktır. 2010 yılında ÇKS'ne dahil olan çiftçilerden 2011 yılında organik tarım uygulamaları yapanlara dekar başına 25 TL, iyi tarım uygulamaları yapanlara 20 TL/dekar ödemesi yapılacaktır.

Diğer yandan Bakanlığımızca, Ülkemizde tarımsal üretim ve ihracat kapasitesi olarak büyük bir potansiyele sahip olan yaş ve kuru üzümde; kalite ve dünya standartlarını korumak, dolayısıyla üzüm üreticilerinin mevcut sıkıntılarını aza indirmek amacıyla; sözleşmeli tarım yapan üreticilerin desteklenmesi ile ilgili çalışmalar kapsamına üzüm ürünü de alınmışır.